

Dr. İbrahim Akan ÖZDEMİR

**ANONİM ORTAKLIKLARDA
YÖNETİM KURULU ÜYESİNİN
GÖREVDEN ALINMASI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IX
KISALTMALAR.....	XXV
GİRİŞ.....	1
I. KONUNUN TAKDİMİ VE ÖNEMİ.....	1
II. ÇALIŞMADA TAKİP EDİLEN METOT VE AMAÇ	3
III. KONUNUN SINIRLANDIRILMASI.....	4

BİRİNCİ BÖLÜM

YÖNETİM KURULU ÜYESİ İLE ANONİM ORTAKLIK ARASINDAKİ İLİŞKİ VE GÖREVDEN ALMA KARARI

I. YÖNETİM KURULU ÜYESİ İLE ANONİM ORTAKLIK ARASINDAKİ İLİŞKİ	7
A. Yönetim Kurulu ve Üyelik Vasfı.....	7
B. Aradaki İlişkinin Hukuki Niteliğine İlişkin Görüşler	10
1. Hizmet Sözleşmesi.....	11
2. Vekâlet Sözleşmesi.....	14
3. Kendine Özgü (Sui Generis) Sözleşme.....	16
a. Genel Olarak.....	16
b. Yönetim (Management) Sözleşmesi.....	18
4. Ortaklıklar ve Borçlar Hukuku Unsurları Taşıyan Sözleşme Görüşü	20
C. Değerlendirme.....	21
II. GÖREVDEN ALMA KARARI.....	29
A. Tarihsel Süreç	29

B. Hukuki Niteliği.....	31
C. Amaçlanan Fonksiyonel Etki.....	33
D. Şekil Şartı.....	34
E. Hakkın Kullanılmasının Koşul veya Vadeye Bağlanabilme Sorunu.....	38
F. Düzenlendiği Hükümlerin Emrediciliği.....	40
G. Kararın Bir Sebebe Muhtaç Olup Olmadığı.....	43
H. Kullanmaktan Feragat Edilebilme İmkânı	44
I. Kararın Genel Kurul Kararı ile Geri Alınabilmesi.....	45
1. Genel Olarak.....	45
2. Aynı Genel Kurul Toplantısında Verilecek Geri Alma Kararı.....	48
3. Bir Başka Genel Kurul Toplantısında Karar Alınması.....	50
J. Üyeliğin Kendiliğinden Sona Ermesi ile Karşılaştırılması.....	53
III. GENEL KURULUN DEVREDİLEMEZ YETKİLERİ BAKIMINDAN	55
A. Genel Olarak.....	55
B. Mahkeme Kararıyla Görevden Alma Kararı Verilip Verilemeyeceği	56
C. Devredilemezlik Kuralının İstisnaları	63
1. Türk Ticaret Kanunu Bakımından	63
a. Genel Olarak.....	63
b. Birikimli Oy Kullanımına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ.....	65
2. Diğer Kanunlar Bakımından.....	67
a. Bankacılık Kanunu	67
b. Sermaye Piyasası Kanunu.....	67
c. Sigortacılık Kanunu	69
d. Ceza Kanunları	69
IV. YENİ YÖNETİM KURULU ÜYESİNİN SEÇİMİ AÇISINDAN	70
A. Görevden Alma Kararının Yeni Üye Seçimini Kapsayıp Kapsamadığı.....	70

B.	Görevden Alınan Üye Yerine Yenisinin Seçilmemesi/ Seçilememesi	72
1.	Yeni Üyenin Bilinçli Olarak Seçilmemesi.....	72
2.	Yeni Üyenin Seçilememesi	75
a.	Toplantı Yetersayısının Ortadan Kalkması	75
b.	Karar Yetersayısına Ulaşamaması.....	78
c.	Finansal Tabloların Müzakeresinin Ertelenmesi.....	78
	(1) Genel Olarak.....	78
	(2) Ertelemenin Yeni Üye Seçimi ve Görevden Alma Kararına Etkisi	82
d.	Değerlendirme.....	84
V.	TOPLANTI VE KARAR YETERSAYISI.....	86
A.	Ana Sözleşmede Belirlenip Belirlenemeyeceği.....	87
B.	Türk Ticaret Kanunu Hükümleri Bakımından	90
C.	Oyda İmtiyazlı Payların Varlığı.....	93
D.	Çağrısız Genel Kurul.....	94
E.	Oydan Yoksunluk Halleri.....	97

İKİNCİ BÖLÜM

GÜNDEME BAĞLILIK İLKESİ VE HAKLI SEBEP KAVRAMI

I.	GÜNDEME BAĞLILIK İLKESİ.....	101
A.	Yasal Dayanak	101
B.	Mukayeseli Hukuk Bakımından.....	107
C.	Görevden Alma Kararı Bakımından.....	109
1.	Gündemde Görevden Alma Maddesinin Bulunması.....	109
2.	Gündemde Görevden Alma İle İlgili Bir Maddenin Olması	111
a.	Genel Olarak.....	111

b. Olağan Genel Kurul Toplantılarının Zorunlu Gündem Maddeleri	111
(1) Yeni Yönetim Kurulu Üyelerinin Seçimine Dair İbare	113
(2) Yıl Sonu Finansal Tabloların Müzakeresi	114
(3) Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrası	118
(4) Yıllık Faaliyet Raporu ve Denetim Raporlarının Müzakeresi.....	119
3. Görevden Alma Maddesinin Gündemde Yer Aldığı Durumlarda Haklı Sebepin Mevcudiyetinin Aranıp Aranmayacağı Tartışması	121
a. Genel Olarak.....	121
(1) Doktrindeki Görüşler.....	121
(2) Değerlendirme.....	124
b. İmtiyazlı Pay Gruplarının Önerdiği Temsilcinin Görevden Alınması Durumunda	129
D. Pay Sahibi Temsilcisinin Temsil Yetkisinin Sınırının Gündem İle İlişkisi	130
II. HAKLI SEBEP	132
A. Kavram.....	132
B. Mukayeseli Hukuk.....	136
1. Alman Hukuku	136
2. İsviçre Hukuku	139
3. İngiliz Hukuku	140
C. Kavramın Görevden Alma Kararı Açısından Fonksiyonu.....	141
1. Koşul Olarak Kanunda Düzenlenme Süreci.....	141
2. Kanuni Düzenlemeler	143
3. Sınırlı Sayı İlkesinin Geçerli Olup Olmadığı.....	150
4. Görevden Alma Kararı Bakımından Zamansal Durumu	150
5. Uygun Olmayan Zaman Kavramı İle Karşılaştırılması	152
6. Doktrindeki Görüşler ve Değerlendirme.....	156
D. Kanuni Düzenlemeler Açısından Haklı Sebep Örnekleri.....	160

1. Güveninin Yitirilmesi.....	160
2. Basiretsizlik - Yetersizlik - Yeteneklerin Kaybı	161
3. Bağlılık ve Sadakat Yükümlülüğünün İhlali	163
4. Özen Yükümlülüğünün İhlali	167
5. Birden Fazla Ortaklıkta Üye Olunması Sebebiyle Görevin İfasında Güçlük	173
6. Geçimsizlik.....	174
7. Nüfuzun Kötüye Kullanılması - Yolsuzluk.....	175
8. Politik Nitelik Taşıyan Sebepler.....	177
9. Ağır İhmal.....	178
10. Yönetimde İktidarsızlık.....	179
11. Ana Sözleşmedeki Yükümlülüklerin Ağır Şekilde İhlali.....	180
E. Kanuni Düzenlemelerin Dolaylı Yansıması Açısından Haklı Sebeplere Oluşturabilecek Durumlar	182
1. Denetim Raporu - Faaliyet Raporları ve Finansal Tablolar .	182
2. Ortaklıkların Birleşme - Bölünme ve Tür Değiştirme Halleri.....	187
3. Tüzel Kişi Yönetim Kurulu Üyesinin Tasfiye Sürecine Girmesi.....	190
4. Üyenin Çek Düzenleme ve Çek Hesabı Açma Yasağına Maruz Kalması.....	190
5. İbra Oylaması Bakımından Değerlendirme.....	191
6. İflas.....	194
7. Haklı Sebep Fesih Davasında Mahkemenin Duruma Uygun Alternatif Çözüme Dair Kararı	195
F. Başkaca Haklı Sebep İhtimalleri	197
1. Kişisel Sebepler	197
2. Ana Sözleşmede Haklı Sebep Hallerinin Belirlenmesi.....	200
3. Tarafların Kusurundan Kaynaklanmayan Sebepler	201
G. Haklı Sebeplerin İspatı.....	203

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
GÖREVDEN ALINMA KARARININ
ETKİLERİ

I. SÖZLEŞMESEL ETKİLER.....	205
II. ÜYENİN SORUMLULUĞU AÇISINDAN.....	208
III. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN BİREYSEL KONUMLARI AÇISINDAN.....	211
A. Kamu Tüzel Kişisi Yönetim Kurulu Üyesi ve Temsilcisi.....	211
1. Yasal Düzenleme	211
2. Temsilcinin Görevden Alınması	214
3. Kamu Tüzel Kişisi Üye.....	218
B. Tüzel Kişi Üye ve Temsilcisi	222
C. Belirli Pay Grupları ve Azınlık Temsilcisi Üye	229
1. Yönetimde Temsil Hakkının Niteliği	229
2. Tanınan İmtiyaz Nedeniyle Pay Grubunun Hakları ve Korunması.....	234
D. İnançlı Yönetim Kurulu Üyesi.....	246
E. Geçici Yönetim Kurulu Üyesi.....	249
F. Yönetim Kurulu Başkanı	252
G. İcrada Görevli (İcra Yetkisine Sahip) Olan ve Olmayan Üyeler	255
1. Bağımsız (İcrada Görevli Olmayan) Yönetim Kurulu Üyesi.....	258
2. İcra Kurulu Üyesi	260
IV. TİCARET SİCİLİNE TESCİL AÇISINDAN	267
A. Genel Olarak.....	267
B. Gerçek Kişi Üye.....	271
C. Tüzel Kişi Üye Temsilcisi	272
V. GÖREVDEN ALINMA KARARI SONRASINDA İBRA TALEBİ.....	273
A. İbra Kavramı	273
B. Genel Kuruldan İbra Talebinde Bulunulması.....	277

C. İbranın Mahkemeden Talep Edilmesi (İbra Davası - Olumlu Kararın Tespiti Davası)	279
VI. ORGAN YOKLUĞU İHTİMALİ.....	283
A. Yönetim Kurulu Üyesi Sayısının Ana Sözleşmede Belirlenenin Altına Düşmesi.....	283
B. Yönetim Kurulu Üyelerinin Tamamının Görevden Alınması....	286
VII. ÜYENİN GÖREVDEN ALINMA KARARI SONRASI YÜKÜMLÜLÜKLERİ	290
A. Sır Saklama Yükümlülüğü	290
B. Rekabet Etmeme Yükümlülüğü	293

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GÖREVDEN ALMA KARARININ SAKATLIĞI VE YÖNETİM KURULU ÜYESİNİN TAZMİNAT TALEBİ

I. GÖREVDEN ALMA KARARININ YOKLUK VE HÜKÜMSÜZLÜĞÜ	301
A. Yokluk.....	301
B. Butlan (Kesin Hükümsüzlük)	304
C. Yokluk ile Butlan Kavramlarının Karşılaştırılması	307
D. Noksanlık (Askıda Hükümsüzlük)	309
II. GENEL KURUL KARARININ İPTAL EDİLEBİLİRLİĞİ.....	311
A. Genel Olarak.....	311
B. Görevden Alma Kararı Açısından	316
C. İptal Davası.....	321
1. Görevden Alınan Yönetim Kurulu Üyesinin Davacı Sıfatı ..	323
2. Olumsuz Genel Kurul Kararına Karşı İptal Davası	326
a. Genel Olarak.....	326
b. İbranın Reddi veya İbra Edilmeme Kararına Karşı Dava İmkânı	327

3. İçerik Denetimi Sorunu	330
4. Muhtemel Bir Yürütmenin Geri Bırakılması Kararının Etkileri	333
5. Belirli Pay Gruplarının Temsilcileri Hakkındaki Görevden Alma Kararı Bakımından.....	338
6. Tüzel Kişi ve Kamu Tüzel Kişisi Üye Temsilcisinin Görevden Alınması Bakımından.....	341
D. Genel Kurul Kararlarının İptali Açısından Tahkim İmkânı.....	343
III. GENEL KURUL KARARLARININ SAKATLIĞI HALLERİNİN GÖREVDEN ALMA KARARI AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI	346
IV. TAZMİNAT TALEBİ.....	350
A. Kanuni Düzenleme.....	350
B. Maddi Tazminat Talebi.....	352
1. Talebin Hukuki Dayanağı.....	352
a. Hizmet Sözleşmesi ile Görev Yapan Üye Bakımından ..	353
b. Vekâlet Sözleşmesinin Varlığı Halinde	355
2. Tazminat Alacaklısının Tayini Açısından Yönetim Kurulu Üyesi Temsilcilerinin Konumu	356
a. Kamu Tüzel Kişisi Temsilcisi.....	356
b. Tüzel Kişi Adına Tescil Edilen Gerçek Kişi	359
c. Belirli Pay Grupları Temsilcisi.....	359
3. Tazminat Miktarının Belirlenmesi.....	361
a. Genel Olarak.....	361
b. Menfi (Olumsuz) Zarar - Müspet (Olumlu) Zarar.....	366
c. Üye İçin Belirlenen Mali Haklar Bakımından	371
4. Yetkili - Görevli Mahkeme	376
C. Manevi Tazminat Talebi	378
1. Kavram.....	378
2. Davacı Sıfatı.....	379
3. Yetkili - Görevli Mahkeme	381

D. Tazminatın Götürü Olarak Belirlenebilme İmkânı.....	383
1. Genel Olarak.....	383
2. Götürü Tazminat - Ceza Koşulu Ayrımı	384
E. Dava Şartı Olarak Arabuluculuk	389
F. Tahkim Yoluna Başvurma İmkânı.....	391
SONUÇ	397
KAYNAKÇA.....	417